

Posamez

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inerati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

30. števil.

Maribor, dne 10. marca 1924.

Letnik XVI.

O razmerah pravosodja

(Iz govora narodnega poslanca dr. Jos. Hohnjeca.)

Montesquieu povdarja v svojem znamenitem delu De l'esprit des lois (o duhu zakonov, 9. knjiga), da vsak človek, ki ima moč, nagiba k temu, da jo zlorablja. Da se to prepreči, morajo razmere v državi biti tako urejene, da ena oblast zadržuje drugo v mejah njenega območja. Zato so v vsaki državi tri oblasti: zakonodavna, izvrševalna in pravosodna. Pred vsem je potrebno, da je pravosodna oblast ločena od zakonodavne in izvršne, ker je drugače nevarnost, da justica pade v suženjstvo, bodisi nosilca izvršne oblasti, bodisi ljudskega zastopstva. Upravi justice pripade velika naloga, da obvaruje pravosodstvo vsakega kvarnega vpliva od druge oblasti ter ga usmeri v eno in edino odvisnost, in sicer od pravnih norm. Nemini subditus nisi legi — mora biti vodilno in odločilno načelo vseh organov justice.

Položaj sodnikov.

Kdor ima pravosodje v rokah, mora skrbeti za blagor države in naroda. Zato mu je potrebna neodvisnost od samovoljne suverene oblasti. Neodvisnost organov justice-sodnikov je načelo, ki je sprejeto v ustave vseh modernih držav. Ustava naše države določa v čl. 109: »Sudovi su nezavisni. U izricanju pravde oni ne stoje ni pod kakvom vlašću no sude po zakonima.« Dolžnost justične uprave je, da brani to moderno določbo proti vsem, ki bi jo hoteli samovoljno prekršiti. Istotako se mora držati modernega načela o stalnosti sodnikov. Čl. 112 ustave določa: »Sudije svih sudova su stalni. Sudija ne može biti lišem svojega zvanja niti ma iz kojeg uzroka uklonjen sa dužnosti protiv svoje volje, brez presude redovnih sudova ili disciplinarne presude Kasacionog Suda... Sudija može biti premešten samo po svom pristanku.«

Poslednjo ustavno določbo je justična uprava večkrat prekršila. Opozarjam samo na premeščenje hrvatskih sodnikov v Bosni in Hercegovini ter v Sremu. Cesar ni mogla doseči premestitev, je dosegla redukcija in rezultat je, da so po teh pokrajnih sodišča dosti evakuirana od hrvatskih sodnikov, gotovo pa na vodilnih mestih. Tako ni, da navedem samo en vzgled, na sodišču v Zemunu ne enega Hrvata. Tako naši ustavotvorci spoštujejo ustavo. Tako se v naši državi prakticira enakopravnost pod vidikom narodnega edinstva.

Poleg zunanjega varstva, ki ga daje ali ga vsaj mora dati justična uprava, morajo sodniki sami skrbeti za svojo neodvisnost in integriteto. Njihov poklic jim kaže cilj in smoter, da so namreč vselej in povsod služabniki pravičnosti. Samoposebi se razume, da so dobremu pravosodju potrebni dobri, pravični, moderni zakoni. Vendar pa stavljam zahtevo po sodnikih na prvo mesto, ker nam je dobro znano, da je nemški kancler Bismarck rekel: »Z dobrimi uradniki in s slabimi postavami se da dobro vladati, a s slabimi uradniki pri najboljših postavah ne. To dokazuje tudi zgodovina naše države.«

Da more sodnik dobro in uspešno za državo izvrševati svojo dolžnost, mora razpolagati s potrebnim splošnim in strokovnim znanjem, z dobrim poznanjem zakonov in naredb, z modrostjo in previdnostjo. Da je sodba pravična, mora temeljiti na istini, to je, odgovarjati mora dejstvom in zakonom. Za sodnika mora biti merodajen samo zakon, istina in pravica in nič drugega ne. Ne sme se dati voditi ne od simpatij in antipatij, ne od upanja na kako korist in kak dobiček, ne od strahu pred škodo in drugimi neprijetnostmi, ne od ozira na strankarstvo in politično pripadnost. Stroga objektivnost, nepodkupljivost in nepristranost — mora biti njegovo geslo in vodilo. Kdor bi se s tega visokega piedestala varuha pravičnosti in delilca prava dal ponizati do vloge sebičnega zasledovalca lastnih interesov ali pa fanatičnega političnega strankarja, bi storil zločin nad državo in narodom in s tem sam sebe diskvalificiral za izvrševanje svojega visokega poklica. Kakor kabinetna justica, tako je tudi strankarska in razredna justica državi v največjo škodo.

Zunanji predpogoj za neodvisnost sodnikov je njih materialno neodvisen položaj. Ako se jim ta ne zagotovi, postanejo sodniki skupina nezadovoljnih in gladnih nameščencev, ki ne morejo dati garancije, da bo pravosodje, ki je temelj pravne države, funkcioniralo pravilno in pravično. Že sedaj se opaža vedno večji beg sposobnih in moralno nedotaknutih ljudi iz državne, posebno iz sodnijske službe. Ako se temu ne pride pravočasno v okoliščini, se je upravičeno bati, da bo nedostalo naraščajo, ali pa da bo naraščaj manj vreden po sposobnosti ali pa po moralni, in tako dostopen korupciji. To bi imelo za državo, zlasti za ljudstvo izredno slabe posledice. Vprašanje ugodnega materialnega položaja sodnikov je torej državno vprašanje.

O priliki razvrščevanja uradnikov je bila sodnikom in državnim pravnikom v Sloveniji storjena velika krivica. Društvo slovenskih sodnikov v Ljubljani je ministrstvu pravde poslalo spomenico, v kateri našteva sodnikom storjene krivice ter zahteva, da se razvrščevanje spremeni, od-

nosno dopolni. To spomenico nujno priporočam gospodu ministru v ponovno proučevanje ter želim, da bi gospod minister sprejel v spomenici stavljenе predloge in zahteve. To bo samo v korist pravosodja in države.

Priporočam gospodu ministru, da tudi vzame v ponovni pretres spomenico, poslano mu od višjega državnega pravdnštva v Ljubljani in v Splitu. Nameščencem državnega pravdnštva se je zgodila krivica, ker so po dosedanem besedilu naredb uvrščeni po procentih v VII., VI., V. in prvi državni pravdnik v IV. skupino. Tako so zapostavljeni za profesorji in sodniki, pri katerih odločuje za uvrščevanje njihova službena doba. Dočim prideta profesor ali sodnik po gotovi službeni dobi v določeno skupino in si moreta že vnaprej izračunati, v kateri skupini bodeta v tem ali onem času in sta sigurna, da prideta po gotovem času v IV. skupino, morajo državni pravdniki čakati z ozirom na uvrstitev po procentih na smrt prednikov. Pri tem se lahko zgodi, da kdo prav dolgo ali celo življenje ostane v eni skupini, dočim njegovi sovrstniki pri sodišču napredujejo s časom. Te in slične nedostanke in krivice je treba na vsak način popraviti in jaz apeliram na gospoda ministra, da v tem oziru stori svojo dolžnost.

Opozarjam gospoda ministra na to, da je v pravosodju že nastala kriza ter da bi se ta kriza povečala, ako bi se samo poizkušalo zmanjšati sodniške doklade. Ako bi se ta doklada realno in zdatno zmanjšala, bi ta kriza mogla zavzeti katastrofalen obseg. V drugih državah, kakor zlasti v Italiji in v Čehoslovaški, imajo sodniki veliko višje prejemke, nego vsi nameščenci drugih strok. Bilo bi torej primerno in potrebno, da se sodniške doklade zvišajo za sodnika in državne pravdnike na mesečnih 2400 dinarjev, pri sodniških pripravnikih pa na mesečnih 1200 dinarjev. Ako se vzame v poštev, kolike so plače oficirjev, se te zahteve morajo imenovati skromne.

V interesu sodniške neodvisnosti in v odpravo krize, ki je že nastala v pravosodju, moram pred gospodom ministrom ponoviti svojo zahtevo, katero sem že večkrat stavil in utemeljil, da se uzakonijo določbe zakona o sodnikih, o plačah in pridelnostih sodnikov, kakor so te predvidene v tem zakonu. Šmatram za potrebno pripomniti, da prebivalstvo plačuje ogromne takse v sodniškem postopanju. Zato ima ljudstvo pravico, da se iz teh velikanskih dohodkov skrbi v prvi vrsti zato, da justica pravilno, hitro in dobro funkcionira ter se kriza v pravosodju odpravi.

Politični položaj.

Radičev poslanec v Beogradu. Ko je prišel v Beograd poslanec Radičeve stranke g. Predavac, so ga novinarji kar oblegali in v klubu muslimanske organizacije jih je sprejel kakih 30 ter jim razložil svojo misijo na sledeči način: Odbor HRSS je sklenil, da bo podpiral akcijo opozicijskega bloka in bo v to svrhu uporabil vsa sredstva, ki jih ima na razpolago. Podrobnejše podatke boste dobili od gospodov, ki vodijo ta blok, to je od Davidoviča, Korošca in Spahe. Jaz samo izvršujem sklepe HRSS in sem prinesel pooblastila za verifikacijo naših mandatov. Nedeljska seja hrvatskega narodnega zastopstva je sklepe vodstva HRSS soglasno odobrila. Vesti, da se je pokazal pri sklepanju nesporazum, so neresnične. Šefi opozicijskih skupin imajo sedaj določiti število poslancev, ki naj pridejo v Beograd, da se vrže vlada. — Na vprašanje, ali misli, da bodo težave pri verifikaciji, je odgovoril: Mislim, da se bo obdržala parlamentarna praksa ter da se napram nam ne bo delala izjema. Če bi pa kdo to le hotel, smo pa mi tudi na to pripravljeni. Nadalje je povdarjal, da HRSS ne prihaja v Beograd, da vodi boj s srbskim narodom, temveč samo kot borec proti režimu. Glede dela in naloge bloka je izjavil: Lahko se sporazumemo, da se še v tem parlamentu rešijo nekatere nujne zadeve. Potem pa bi se hitro razpisale volitve in rešitev državnega problema bi bila naloga prihodnjega parlamenta. — Radikale je silno skrbel prihod Radičevcev. Niso vedeli, ali pride samo eden ali pa več njih in vsem policijskim postajam so dali nalog, naj pregledujejo vlake med Zagrebom in Beogradom. Ko je policija zastoj stikala po vlakih, je bil pa poslanec Predavac že v Beogradu, kjer odda poverilnice ter se zopet odpelje, da pripelje druge poslance, kakor bo pač sklenilo vodstvo opozicijskega bloka, ki pa sedaj še čaka na zaključke seje širšega odbora demokratske stranke.

Opozicijski blok ustvarjen. V soboto zjutraj se je na seji šefov opozicije sklenilo, da poslanec Predavac izroči predsedstvu skupščine najprej 20 poslanskih poverilnic v verifikacijo. To se je po seji tudi izvršilo in podpredsednik narodne skupščine je potrdil prejem poverilnic. Najbrž pride 20 Radičevih poslancev še pred verifikacijo v skupščino. Predavac je dejal, da zlasti radi tega, da se lahko sami branijo, če se ponovijo na stranko in Hrvate slični napadi kot zadnjič od strani ministra dr. Ninčiča. Zvečer se je poslanec Predavac odpeljal zopet v Zagreb, prej pa je imel kratek sestanek z dr. Korošcem

in dr. Spahom. — Davidovič je povodom posvetovanj opozicijskega bloka izjavil časnikarjem: Opozicijski blok je ustvarjen v interesu države in naroda. Prvi dnevi novega bloka bodo to dokazali. S konsolidacijo notranjih razmer po krizi bo država močnejša, njen mednarodni položaj bo ugodnejši. Ustava in zakoni bodo dobili svoje polnomočje. Naša država bo prišla v vrsto pravnih držav. Nasilje bo prenehalo. Prenehala bo korupcija, ki je bila grdo obiležje naših dosedanjih razmer.

Konec poslaništva carske Rusije v Beogradu. Vlada je te dni izdala sledeči komunikate: Ker je politična misija ruskega poslaništva v Beogradu prenehala, se g. Strandmanu, dosedanemu ruskemu poslaniku v Beogradu, prepuščajo interesi ruskih emigrantov v naši državi kot »delegatu za emigrante.« — S tem komunikatom je vlada končno odpravila abnormalnost, ki je obstajala na vsem svetu edino le še v Beogradu, namreč poslaništvo carske Rusije. Ta korak je bil splošno ugodno sprejet in se smatra, da je to v zvezi z nedavno izdanimi navodili našemu poslaniku v Berlinu, g. Balugdžiču, da stopi v stik z rusko oficijelno vlado v Moskvi v svrhu upostavitve normalnih diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in sovjetsko republiko. — Abnormalno je seveda tudi to, da so caristu Strandmanu prepuščeni interesi ruskih beguncev v naši državi. Interes teh ljudi je vendar, da se vrnejo domov, Strandman pa na tem ne bo delal, temveč bo pustil ruske begunce še naprej na našem strošku ter čakal na kako protirusko akcijo. Tudi vprašanje ruskih emigrantov se da urediti le s predstavniki današnje Rusije.

Podpis sporazuma o nemških reparacijah. Nemška vlada je pooblastila svojega delegata Kunze-a, da dovrši in podpiše sporazum o reparacijah, katere nam je dolžna Nemčija dobaviti. Naša vlada je nato pooblastila našega delegata Otokara Ribara, da isto izvrši v imenu naše vlade. Dne 6. t. m. popoldne sta se oba delegata zjedinila ter podpisala tekst sporazuma. Kunze je poleg tega zavezal v imenu nemške vlade, da bo Nemčija prevzela transportne stroške. Beograd se je zopet oddahnil od preteče krize; zopet se bo »zaradilo« na reparacijah, nastale bodo nove afere, blago, ki nam ga bo Nemčija dobavila, bo pa ravno tako propadlo, kakor je dosedanje.

Po svetu.

Turčija uvaja latinico. Narodna skupščina v Angori je sklenila, da se mora po vseh šolah v Turčiji odslej poučevati latinska abeceda. Tudi javni uradi bodo morali odslej pisati akte samo v latinici. Ta ukrep utemeljuje vlada s tem, da je bilo baš radi turške pisave, ki je silno težka za učenje, v Turčiji tako mnogo analfabetov. Turško časopisje je nov zakon z navdušenjem pozdravilo. Dočim se je začela celo Turčija modernizirati, pa se pri nas vrši ravno narobe. Latinico na pritisk od zgoraj čim dalje bolj izpodriva cirilica tudi v slovenskih uradih in ne bo menda več dolgo, pa se homo obdali s kitajskim zidom cirilice in balkanizma.

Strajk bančnih uradnikov na Dunaju je končan. V petek ob enih po polnoči je bil podpisan sporazum med zastopniki bank in delegati bančnih uradnikov. Banke so uradništvu priznale 5 procentov poviška plače ter so nekoliko spremenile delovni čas. Delo v bankah se bo začelo danes.

Protipoljske demonstracije v Galiciji. Med ukrajinskimi narodom v Galiciji še vedno vre. Poljaki so začeli pri Ukrajincih z napačno metodo, hoteli so jih z nasiljem napraviti za dobre državljane. Dasi je ukrajinsko prebivalstvo v vzhodni Galiciji skoro kompaktno, vendar ne uživa skoro nikakih ugodnosti v pogledu šolstva itd. Tudi pri volitvah v parlament se je Ukrajincem le z največjo odgovornostjo posrečilo, da so dosegli iz volitev svojih predstavnikov, ki jih v parlamentu vsaj nekoliko ščitijo. Pod takimi razmerami je razvidno, da se je agitacija za priključitev Ukrajini in Rusiji med prebivalstvom Galicije silno razširila. Poljske oblasti strogo zasledujejo to agitacijo ter neusmiljeno postopajo proti širiteljem te ideje. Po celi vzhodni Galiciji se vrše zadnje čase obsežne aretacije; med aretiranci je seveda mnogo nedolžnih, katere so poljski zaupniki denuncirali iz osebnega sovraštva. Te dni je poljska policija zaprla v Lvovu poznato ukrajinsko delavko na prosvetnem polju Olgo Besarabovo. Po ponedeljnem zaporu pa je policija v časopisju razglasila, da se je Besarabova v zaporu obesila iz strahu pred kaznijo, truplo pa je policija dala kar na tihem zakopati. Med ljudstvom se je kmalu razširil glas, da je dala policija Besarabovo v zaporu ubiti. To je potrdilo tudi pismo neke poljske medicinke, ki ga je pisala nekemu poslancu v parlamentu in v katerem omenja, da je bila ona navzoča pri raztelesenju trupla Olge Besarabove. Truplo je kazalo očite znake nasilstva, ker so se n. pr. poznali udarci s korobačem, od katerih je bil ves hrbet lisast. Ta poslanec je stavil v poljskem parlamentu interpelacijo, da se naj preišče ta misteriozen slučaj. Lvovska policija je znana kot zelo nasilna in v njenih zaporih je že mnogo Ukrajincev na čuden način storilo samomora, ki je vselej vzbujal ogorčenje proti policiji. Rad umora Olge Besarabove je

prišlo v Lvovu do ljutih protipoljskih demonstracij, ki so se pojavile tudi v drugih mestih.

Beleške.

Država dolguje . . . Pod tem zaglavjem je napisal zagrebški »Morgen« to-le: Ako dolguje država, ali kaka državna ustanova tovarnarju, obrtniku ali trgovcu denarne svote in tirjatelj toži, da ne dobi denarja, se mu enostavno odgovori: »Pojdite k dr. Kumanudiju!« Bivši finančni minister Kumanudi je poslal kar naenkrat zelo popularna oseba, veliko bolj kot tedaj, ko je bil še pred poldrugim letom finančni minister. Kumanudi je namreč v skupščini napadel vlado, ker noče izplačati firmi »Metallum« že dve leti njenih tirjatev. Sedajni finančni minister je na ta Kumanudijev očitek pregledal cel akt in odredil izplačilo. Nato je izjavil bivšemu kolegu Kumanudiju, da je s firmo Metallum vse v redu. Mi smo že pač tako daleč, da bo morala imeti vsaka firma, ki dobavlja erarju, v skupščini svojega poslanca, ki bo vedno v parlamentu dregal erar radi odlaganja izplačila. Zakaj neki noče plačevati naš erar dolgov? Enostavni odgovor, država nima denarja, nikakor ne zadostuje. Država si namreč ne urejuje svojih dohodkov po izdatkih, kakor kak privatnik, ampak si uravnava potem proračuna dohodke po višini izdatkov. Noben denar ne bo upal trditi, da so pri nas davki premajhni in da naša država ne iztiska iz državljanov prav vsega, kar se sploh da iztiskati. Država se tudi nikakor ne more izgovarjati, da mora preveč investirati. Država vendar nič ne zida. Železnice se ne gradijo in še one, ki so v delu, se radi pomanjkanja kreditov ne morejo dogotoviti. V Zagrebu stanujejo železničarji že pet in pol leta v vagonih. Ti vagoni bodo že skoro razpadli, erar bo dal nove na razpolago za stanovanje, ne glede na dejstvo, da bi mu ti vozovi, ako bi bili v prometu, tekem let vrgli več dobička, kakor pa bi znašali stroški za zgradbo železničarskih stanovanj. Za vse državne izdatke bi moralo biti pri centralistični upravi kritje takoj pri rokah. A pri nas pa traja poravnava eraričnih dolgov: 2, 3 in še več let. Brez energične intervencije še ni plačala doslej naša država niti enega dolga. Finančni minister bi moral odgovoriti na vprašanje: Zakaj noče naš erar plačevati dolgov? Odgovor na to vprašanje pa bi ne smel biti samo teoretičnega značaja, glede plačila eraričnih dolgov bi ne smelo biti nobenih izjem, ampak g. finančni minister bi moral izdati strogo naredbo, da se morajo državni dolgovi raznim firmam in dobaviteljem poravnati takoj. Država bi pač morala vsaj to vestno izpolnjevati, kar neusmiljeno zahteva od vseh državljanov, namreč: dolgovi, ki zapadejo plačilu, se morajo tudi res poravnati!

Kako je »Pašičeva sorodnica« nabirala milodare? V Novi Bečej v Vojvodini sta dopotovali te dni dve dami, od katerih se je ena predstavila kot bližnja sorodnica g. Nikole Pašiča, druga pa kot njena tajnica. Pokazali sta neko priporočilno pismo ter nabirale darove za zidavo doma vojnih sirot v Beogradu. V malem purgarskem mestecu, kakor je Novi Bečej, je naravno vzbudil prihod »ministarke« velikansko senzacijo. Vse je bilo na nogah, od srezkega načelnika do občinskega pometarja, da izkaže damam kar največ uljudnosti. Vsakdo se je pehal za njuno poznanstvo, misleč, da je to najugodnejša prilika, da dobi zveze z beograjsko porodico. Zlasti so se za njihovo poznanstvo lovili Nemci, Madžari in veleposestniki, katere tišči agrarna reforma ter ni bilo konca banke in zabavnih večerov v čast »sorodnici« Pašiča. Po dnevu pa sta dami v spremstvu srezkega tajnika in enega orožnika nabirali milodare in vsakdo se je hotel izkazati velikodušnega ter so stotaki kar deževali v torbico vplivne Pašičeve prijateljice. Bog ve, koliko časa bi še trajala njena slava, da ni nekega dne prispela srezkemu načelniku tiralica, ki ga je zadela, kakor strela iz jasnega neba. Tiralica je natančno opisovala neki ženski, ki goljufata ljudi na ta način, da se izdaja ena za sorodnico Pašiča in ta opis se je natančno ujema z zunanostjo dam, katere je slavil Novi Bečej. Sedaj se Bečejcem smeji cela Vojvodina, kako so se dali voditi za nos od lažljivih Pašičevih »sorodnic«.

Koliko stane predsednik vlade? Po novem državnem proračunu in po uradniškem zakonu dobiva na leto naš predsednik vlade te-le svote: plače 120.000 dinarjev, poslanske dnevnice znašajo 108.000 din., posebni dodatek 126.000 din., dodatek 60.000 din., cigarete 36.000 D, avtomobili 100.000 din. Vsega skupaj torej 450 tisoč dinarjev, odnosno 37.000 din. mesečno. Razen tega ima letos predsednik vlade vedno na razpolago dispozicijski fond v iznosu 800.000 din. in sicer tako, da se mora polovica izplačati v frankih, kar znaša za predsedništvu vlade 2.390.000 din. Ta ravnokar omenjeni kredit in še drugi krediti notranjega ministristva niso podvrženi nobeni kontroli.

Onevne novice.

Franc Cizej. Od Sv. Martina pri Šaleku smo prejeli žalostno vest, da je preminul dne 6. t. m. tamošnji g. župnik, zlatomašnik, duhovni svetovalec itd. Franc Cizej. Blagopokojni je bil rojen na Gomilskem leta 1846, posvečen je bil leta 1872. Po svojem značaju je bil rajni gospod zelo miroljuben in povsod priljubljen, kjerkoli je pastiroval. Bil je tudi velik prijatelj šolske mladine. Velenjčani bodo težko pogrešali svojega dolgoletnega dušnega pastirja, ki je delil z njimi kot pravi duhovni oče žalost in veselje. Blagopokojnemu dušnemu pastirju bodi zemljica lahka in med Velenjčani mu bo ohranjen trajno hvaležni spomin!

Shod obrtnikov za celi gornji del Štajerja (mariborski, ptujski, slovenskobistriški, šentlencarški okoliš) se vrši na Jožefovo, dne 19. marca, dopoldne ob 10. uri v Mariboru v dvorani gostilne Orovič v Vetrinjski ulici. Govorita narodna poslanca Vesjenjak in Žebot o vladnem zakonskem načrtu glede državne obrtne banke, o zakonu glede taks in o drugih zakonih, ki zadevajo obrtništvo. Na shod so povabljeni obrtniki somišljeniki Slov. ljudske stranke iz celega gornjega dela Štajerske, iz mest, trgov in z dežele okolice Maribora, Ptuja, Slov. Bistrice, Št. Lenarta, Kovači, ključavničarji, mizarji, zidarji, tesarji, kolarji, krojači, čevljarji itd., sploh vsi mali in srednji obrtniki in trgovci ste povabljeni, da pridete na shod. Privcdite seboj tudi svoje tovariše!

Himen. V Orehovi vasi pri Slivnici se je poročil Ludvik Gselman, posestniški sin, z vrlo Marijino družbenico Marijo Turek, posestnico v Hočinji vasi. Na gostiji se je nabralo za Dijaško večerjo 114 dinarjev. Bilo srečno!

Iz Sv. Jurija ob Pesnici. Tukajšnje izobraževalno društvo je na svojem skromnem odru dne 13. januarja t. l. uprizorilo Remčeve »Užitkarje«, dne 2. t. m. pa za »pustni smeh« poleg šaljivega prizora »Zamorec« še Milčinskega satiro »Joj, prejoj« (veseloigra o žalostni princesi). Vse predstave s petjem vred — vsakokrat je poleg igre cel majhen koncert — so prav dobro uspele ter treba še posebej povdariti, da zna občinstvo že dokaj dobro predstaviti slediti, ne da bi jo motilo.

Nova bolnica za Mursko polje in Prekmurje. Usmilj. bratje so se odločili, ustanoviti v Ljutomeru obširen dobrodelen zavod z bolnico možkega in ženskega oddelka. Brat Placidus je prevzel težavno nalogo, nabirati v to svrhu milodare po naši domovini in je nabral že več milijonov kron. Med temi so dobrotniki z milijonskimi prispevki. Mestna občina Maribor in razni denarni zavodi so skupno prispevali več stotisoč in podjetniki lesne industrije so obljubili prispevati s svojimi izdelki k stavbi in opre. Negovska graščina podela potrebni stavbeni les, razne opekarne izdatne množine opeke in drugih glinastih izdelkov. Kmetje in drugi lastniki vprege so se ponudili radevolje dovažati na stavbišče stavbeni les in drugi stavbeni material, pa vkljub temu bo potrebno še različnih vsestranskih duševnih in telesnih pomoči in žrtv, predno bo dogotovljena stavba izročena svojemu vzvišenemu namenu, kjer bodo imeli varno pribežališče vsi najrevnejši sloji. — Da zamorejo z izdatno miloščino prispevati tudi posestniki, ki nimajo ne vprege, ne gotovine in tudi ne delavnih moči, ki bi jih mogel tekom stavbene dobe vsaj za nekaj dni poslati na stavbišče pomagat, imajo pa razna živila, bodisi zrnje, kruh, krompir, mleko in drugo, in bi s tem postregli revnemu delavcu, ki bi ga poslali vsaj za nekaj dni na delo k stavbi, da bi on za ta čas dobival živeža za sebe in za svoje. To bi bil nekaj »kuluk«, na katerega bi bili še ponosni naši potomci in jim bo tudi v korist, ko bodo v boleznih iskali pomoči. — Blagodejno misel usmiljenih bratov torej moramo z veseljem pozdravljati že za to, da ta prepotrební zavod ustanovijo in ga hočejo tudi vzdrževati, veliko bolje pa še za to, da se bo nahajal nekako v sredini širnih pokrajin, ki bolnišnice nimajo (ali vsaj ne zadostne) in k temu še na lahko dostopnem kraju ob novi železniški progi Ljutomer — Ormož. Vse potrebno se je že ukrenilo in se stavbišče že začne pripravljati. Stala bo tako obširna stavba z opremo precej milijonov (gotovo čez 50?). Končno pa bo tudi izdatna zasloba trpečemu prebivalstvu in kinč ne le Sloveniji, marveč celi državi SHS. Za to zberimo in žrtvuimo vse svoje moči in sredstva sebi v korist in čast, iščimo in pridobivajmo tudi pomoči pri naših daljnih prijateljih n znanch.

Skupna seja planinskih odborov mariborske oblasti (politični okraji: Celje, Slovenjgradec, Konjice) se vrši v Mozirju dne 30. marca ob 11. uri dopoldne. Dolžnost vseh planinskih odborov je, da se tega zborovanja polnoštevilno udeležijo. Vabljeni pa so vsi, ki se zanimajo za povzdigo in prospeh naših krasnih planin ter za napredek našega planšarstva, posebno okrajni odbori, pašniške zadruge in posamezni planinski posestniki. Planinski odbori naj izdelajo že doma v posebnih sejah podrobna poročila in predloge ter jih prinesejo po možnosti spisana na zborovanje.

Blagajne so začeli prazniti. Minister za šume in rude dr. Srksič je poslal rudarskemu odseku v Sarajevu brzo naredbo, po kateri mora poslati odsek ministristvu do 15. marca t. l. 15 milijonov dinarjev. Nadalje je odredil minister rudarskemu odseku, da morajo stalni naročniki premoga, ki so dosedaj plačevali samo število vagonov naročenega premoga, od sedaj naprej plačati vse količine premoga, o katerih vedo tako približno, da jih bodo porabili v enem mesecu. Te ravnokar označene naredbe smatrajo v Sarajevu kot mahinacije radikalnega režima, ki bi rad pred padcem izčrpal vse razpoložljive zaloge in bi stala vlada naslednica pred praznimi blagajnami. Naročniki premoga bodo morali torej v naprej plačevati za 1 mesec, a taisti pa, ki nabavljajo razne potrebščine za erar, pa čakajo po cela leta na denar.

Pobožne želje razbojnika Čaruge. Jovo Čaruga se je pustil te dni predstaviti preiskovalnemu sodniku in ga je prosil za izpolnitev teh-le prošenj: pred vsem bi naj preiskovalni sodnik razglasil potom časopisja, da sprejema Čaruga v zaporu obiske. Ker ima Čaruga veliko število znancev, prijateljev in oboževateljev, upa sigurno, da mu bodo prinesli v ječo razne darove, pred vsem pa knjige in časopise. Nadalje je zahteval vsako soboto kopel. On je bil poprej vaju, da se je kopal po dvakrat na teden, a sedaj v zaporu bi se zadovoljil tudi s samo eno kopeljo na teden. Nazadnje je še prosil Čaruga, naj mu odvzamejo verige, ki ga tako močno ovirajo pri oblačenju. Glede te prošnje je odgovoril sodnik, da je to čisto izključeno. Ako bi bile odvzete verige Čarugi, bi se smeli

čisto prosto in brez verig gibati po ječi njegovi sodrugi, kar je pač čisto izključeno. Ko mu je preiskovalni sodnik odbil prošnjo glede verig, ga je vprašal Čaruga: »Za Boga milega, kako pa se naj kopljem v verigah?« Sodnik mu je odgovoril: »Boš že moral z verigami v vodo!«

Atlet Matijević in Čaruga. Ko je slavonski rojak, slavni atlet Matijević potoval skozi Osjek, si je hotel ogledati nič manj popularnega svojega domačina Čarugo, ki je doma samo par kilometrov dalje od Matijevićeve rojstne vasi in katerega je atlet poznal še kot trgovca in liferanta Nikola Drezgiča. Preiskovalni sodnik je dovolil poset, ki je bil zelo interesanten. Čaruga je poznal Matijevića kot slavnega atleta, pa je vzdihnil: »Ej, Matijević, da me izpustijo, pa da greva skupaj po svetu, to bi si nagrnila denarja!« Matijević je pregledal okove, s katerimi je Čaruga zakovan, pa je rekel, da bi on verige pretrgal. Tudi jaz bi jih, da sem močnejši, je vzkliknil harambaša. »Da ti je moja moč, kaj?« ga podraži Matijević, »Čaruga mu ne ostane dolžan ter mu zabrusi: »Tebi pa, da je moja glava!«

Proces proti Carlieru odgoden. Te dni bi se moral v Beogradu pričeti proces proti morilcu Svicarja Isellija, francoskemu kapetanu Carlieru. Sedaj je razprava radi nadaljnje preiskave zopet odgodena za par dni. Razprava sama vzbuja veliko zanimanje tudi v inozemstvu, zlasti v Švici in v Franciji ter je prišlo v Beograd že mnogo inozemskih novinarjev, poročevalcev znamenitejših dnevnikov, da prisostvujejo razpravi. Carlier še sedaj ne priznava zločina, pač pa trdi, da je Isellija ubila neka skrivnostna tretja oseba, ki je njega spremljala iz Bukarešte do Beograda. Odločno tudi zanika, da bi imel kake intimne zveze z ženo Isellija. Krivda njegova pa je dokazana skoro gotovo, ker se v sobi nikakor ni nahajala kaka tretja oseba, ko je bil Iselli ustreljen, in najdene izstreljene patrone so francoskega izvora, katere si je lahko nabavil samo Carlier kot francoski oficir.

Nadebudna mladina. Učenec 3. razreda gimnazije v Nišu Dragoljub Savič je v prepiru s součenci zabodel dva svoja druga z žebljem v trebuh. Med tem časom, ko je profesorski zbor sklepal o kazni Saviča ter sklenil, da ga izključi iz šole, se je mladi nasilnež v drugič stebel z nekim tovarišem ter nenadoma potegnil nož in ga zarinil drugu v trebuh. Prizadjal mu je težko rano ter bo radi tega zločina prišel pred mladinsko sodišče.

Rekord zaklanih svinj je lanskega leta vsekakor dosegla Amerika. V Zedinjenih državah Severne Amerike je bilo v letu 1923 zaklanih pod nadzorstvom državnih organov nič manj nego 53.333.708 svinj, dočim je doseglo leta 1922 število zaklanih prašičev samo 43 milijonov.

Iz Maribora.

PREOBROT 1918 IN 5. LETO OSVOBOJENJA.

Prpravljajo se knjige o prevratni dobi leta 1918, eno, ki bo posebno važna za naše kraje in za severno mejo naše države, piše n. pr. g. general Maister, ki je tudi že penzioniran, ali, kakor v Beogradu pravijo, — »uklonjen« iz SHS vojske kot prvi in edini ter gotovo tudi zadnji slovenski general; druga zgodovinska in spominska dela iz te dobe so tudi v delu in tako si še mi dovoljujemo par spominov, utrinkov in paralel iz dobe 1918 — 1924.

Ob preobratu in še dolgo potem v najtežji dobi so bili poveljniki za severno državno mejo posebno zaslužni polkov gg. podpolkovniki: Škabar, poveljnik mariborskega polka, Uzorinac, poveljnik karlovaškega polka, in Dereani, poveljnik ljubljanskega polka. Vsi trije so bili upokojeni pri prvem navalu redukcije ali »uklanjanja« bivših avstrijskih oficirjev iz SHS vojske — in danes imajo po starem zakonu, če jim je sploh še kaj nakazano — mesečno 6000 kron penzije, srbski oficirji, ki so bili na lastno prošnjo ali vsled skrajne potrebe upokojeni 3 dni pozneje, pa dobivajo po novem zakonu mesečno 18.000 kron penzije. Tri dni prej v penzijo in trikrat manjša penzija — to je plačilo za najpožrtvovalnejše in najboljše delo v težkih in usodnih letih!

Paralelo pa imamo v nekaterih »bivših«, ki so še danes v službi ter tudi napredujejo menda samo radi tega, ker so zatajili svoj rod ter prekrstili celo svoje ime. Več jih poznamo, za primer pa vzamemo samo enega, ki je sedaj pri mariborskem (45.) pešpolku. Najprej se je pisal Jazbec, potem, z višjo šaržo, se je podpisoval kot Jasbetz, med svetovno vojno se je prekrstil na priimek Schaffenrath, po preobratu pa kot Savinjski, slovenščino pa dosledno zamenjal s slabo, na hitro priučeno srbsčino in cirilico. Pravijo, da bi v svoji veliki prožnosti lahko zamenjal in odrgel še par črk svojega sedanjega imena ter recimo Italijanom služil kot »Savinni«.

Oportunizem je prišel na svoj račun. Ko so značajni možje ob početku Jugoslavije požrtvovalno in zaslužno delali, so se pa oportunisti lepo na mirnem in varnem pripravljali na nove uloge. Prvi so dosegli redukcijo, penzijo in revščino, drugi pa dobro pozicijo pod režimom, ki je njih vreden, kakor so vredni oni njega.

Lani dne 31. julija je umrl v Mariboru upokojeni generalštabni major Jernej Ankerst, ki je bil duša nekdanjega štajerskega obmejnega poveljstva ter eden najzaslužnejših mož iz najtežje prevratne dobe tu v Mariboru. Njegova vdova z otroci pa še do danes ni dobila pokojnine in živi v velikih stiskah.

Danes tako sramotno oškodovani in zapostavljeni ni so delali v nadi na nagrade, vsi so preveč značajni in nesebični, nihče pa ni mislil, da bo peto leto osvobođenja prinašalo take sadove. Zgodovinarji prevratne dobe zaslužnih mož gotovo ne bodo prezrli, saj je vendar toliko prič njihovega dela, a vsaka slika časa bo nepopolna,

če bodo pozabili omeniti, kje se ti zaslužni možje danes nahajajo, kako živijo in kdo je sedaj na njihovih nekdanjih mestih.

Anketa o brezposelnosti in gospodarski krizi. Po. g. županu v četrtak zvečer sklicana anketa o brezposelnosti in gospodarski krizi je bila prav poučna ter je odkrila precej vzrokov socialne bede in krize. Ugotovilo se je najprej, da se pri nas silno površno in enostransko razmotrivajo socialna vprašanja, imamo sicer razne statistike, ne poznamo pa razmerja med delodajalci in delojemalci, ne zasledujemo razmer v trgovini in obratih, in še to malo ne znamo obdržati, kar smo že imeli za ublaževanje socialne bede. Zastopnik borze dela dr. Likar iz Ljubljane je n. pr. ugotovil, da je bilo že za časa dr. Zerjave zbranih 1.300.000 din. za brezposelne podpore v Sloveniji, lani se je tu v to svrhu izplačalo komaj 12.000 din. Kje je ostali denar? — Ugotovilo se je nadalje, da pri nas trgovina z inozemskimi izdelki škoduje domači industriji ter povzroča brezposelnost. Zakaj država naročuje razne stvari v inozemstvu in ne doma? Neki mariborski trgovec s pohištvo zalaga ministrstva po večini z inozemskimi izdelki, zakaj bi se to ne izdelovalo pri nas doma, da bi naši ljudje našli posel in zaslužek? Na anketo o brezposelnosti je prišel stavbenik Glaser s predlogom, naj obrati reducirajo uslužbenca ter podaljšajo delovni čas. Te »sijajne« pomoči v brezposelnosti in krizi imamo itak že več kot dovolj, vlada s svojimi redukcijami je tudi na prvem mestu in nikjer ni kontrole nad tem, kar se sploh samovoljno in brezobzirno vrši v tem pogledu. Tako imajo lahko razni obrtniki prekomerno število vajencev, da z njimi izvršujejo pomočniška dela, ko so pa ti vajenci izučeni, pa zopet nimajo kruha. Mnenje stavbenika Glaserja je dobro pobijal ing. Derganz z zahtevo: na redukcija, ampak vestna kontrola, stroga omejitev nastavljanja raznih tujih »strokovnjakov« in socialna pravica za uslužbenca, da bo tudi delo dobro in uspešno. G. Glaser je navajal kot vzor avstrijski »Abbau« uslužbenec, češ, koliko kredita ima Avstrija radi tega, g. Bržen ga je pa dobro zavrnil, da Avstriji »Abbau« ni dal nobenega suficita v proračunu in da ima kredit tudi naša država, samo v tem je razlika: kako se krediti porabljajo v Avstriji, kako pa pri nas. Drugod gospodarska, pri nas pa oboroževalna posojila. — Našim slabim razmeram je vzrok tudi naziranje, ki ga zastopa šef ministrstva in »strokovnjak« Savič. Kakor znano, hoče ta industrijo Slovenije »amontirati« ter prenesti nekam v Srbijo, da tu blizu meje ne bi bila v nevarnosti (!) v slučaju vojne. To militaristično strokovnjaštvo je bilo tudi prebrano na anketi. Stavil se je tudi predlog, naj občina garantira obrestovanje raznim podjetjem, da lahko zidajo in gradalo se je, da še ta malo, kar dobi naš gospodarski svet od Narodne banke, ne pride direktno, temveč potom drugih bank, da imajo te zaslužek, posojiljemalec pa večje stroške. Sestavil se je odbor, ki se bo naprej bavil z vprašanjem ankete ter redigiral resolucije.

Zadruha za splošno gostilničarsko obrt v Mariboru ima svoj redni občni zbor v petek, dne 14. t. m., ob 15. uri v dvorani Plzenske restavracije, Tattenbachova ulica št. 5.

Krščanska ženska zveza priredi v nedeljo, dne 16. t. m., ob 5. uri popoldne predavanje v kazini na Slomškovev trgu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Otvoritev posvetovalnice za matere v Mariboru. V prostorih drž. dečjega doma v Strossmajerjevi ulici št. 26 je bila v soboto, dne 8. t. m. otvorjena nova socialno-higijenska naprava zaščite dece in mladine, posvetovalnica za matere.

Pes je ugriznil. V soboto je ugriznil pes, ki je lóst nekega trgovca na Tržaški cesti, magistratnega dostavljalca v roko. Ugriznjena dostavljalca so poslali v Zagreb v Pasteurjev institut.

PROSVETNA ZVEZA V MARIBORU.

Osnutki za predavanja. 3. številka osnutkov za predavanja je izgotovljena, prihodnje dni jo bomo razposlali. Poslali jo bomo skupno s 1. in 2. številko tudi vsem onim društvom, ki nam niso še poslala pristopne izjave. Osnutke je treba preštudirati in nekoliko razširiti in na ta način ima vsako društvo lepa in aktualna predavanja na razpolago. Prosimo, da izvršijo vsa društva ta predavanja čim prej skupno s Kmetjsko zvezo.

Pristopne izjave. Vsem izobraževalnim društvom lavantinske škofije, ki niso dosedaj še poslali pristopnih izjav, smo že, oziroma bomo te dni poslali nove okrožnice s pristopnimi izjavami. Povdarjali smo že, da to ni nikak formalnost; to je prvi korak centrale k požitvi društvenega življenja. Predvsem pa hočemo na podlagi pristopnih izjav izvesti podrobno organizacijo naših društev v zmislu poslovnika Prosvetnih zvez v Ljubljani in v Mariboru. Zato ponovno prosimo, da nam vsa društva, ki niso še tega storila, čimprej pošljejo pravilno izpolnjene pristopne izjave.

Poslovník. Kakor nam je sporočila ljubljanska Prosvetna zveza, bo poslovnik do dne 20. t. m. postavljen, nato dobimo prvi odtisek v korekturo. Upamo, da bo poslovnik v doglednem času izgotovljen. Vsa naša društva, razven onih, ki so nam že to sporočila, prosimo, da nam javijo, koliko izvodov poslovnika želijo nabaviti. Želeti bi bilo, da bi imeli vsaj vsi glavni društveni odborniki po en izvod.

Neverjetno. Slišali smo, da je eno društvo v bližini Maribora dvignilo svoj denar iz posojilnice, češ, da bo vlada revidirala društveno delovanje. Ne dajte se begati s takimi stvarmi. Da, revizije bodo enkrat, pa ne od strani vlade, ampak od naše strani na sličen način, kot to dela Orlovska organizacija. Povdarjali smo tudi že, da ne silimo nobenega društva, da bi letos že spremenilo svoja

pravila, pač pa samo nasvetujemo in to vsled enotnosti organizacije. Svetujemo, da dotične osebe raje v društvu pridno delajo, kot pa da razširjajo take govorice.

Olajšava pristojbin. Prošnjo za olajšavo prireditvenih pristojbin in taks smo vložili. Ko dobimo rešitev, upamo da ugodno, bomo takoj vsa naša društva obvestili v naši »Straži« in v »Slov. Gospodarju«. Zato dobro shranite potrdilo o sprejemu v Prosvetno zvezo.

Tajništvo Prosvetne zveze.

Narodno gledališče v Mariboru. Repertoar: Danes, dne 10. marca: Gustav Wied, »2 krat 2 je 5.« Ab. E (kuponi). Torek, dne 11. marca: C. M. Weber, »Carostelec.« Ab. C (kuponi). Sreda, dne 12. marca: Fr. Milčinski, »Mogočni prstan«. Ab. D. Četrtek, dne 13. marca: G. Wied, »2 krat 2 je 5.« Ab. B.

Hudožestveniki v Mariboru. Hudožestveniki so tačas najznamenitejši ruski in evropski dramski igralci. V njihovi igri je nekaj čisto posebnega, kar očara in vzbudi občudovanje ter priznanje tudi pri onih, ki niti ne razumejo njihovega jezika. Hvale in neprekosljivega strokovnjaštva jim niso odrekli nikjer, bodisi v Moskvi, Parizu, Berlinu, Stockholmu in drugod. Pred leti so gostovali v Ljubljani in v Zagrebu. Zdaj so se zopet vrnili v našo državo, kjer igrajo na več odrih z naravnost neodoljivim uspehom. Da bi imel priliko videti tudi Maribor te svetovne umečnike, se je določila uprava mariborskega narodnega gledališča, povabiti vso družbo v Maribor vsaj na enkratno gostovanje. Seveda je to združeno z večjimi stroški in bi bilo gostovanje mogoče samo, če se prijavi do današnjega dne zadostno število obiskovalcev, ki bi se obvezali plačati vstopnice: lože 600—400 din., ostali sedeži 100—25 din., stojšča 20 din. Za imovitejše sloje to ne bi bila ravno velika žrtev, zato upamo, da omogočijo gostovanje Hudožestvenikov v Mariboru.

Katoliški misijoni.

Iz Sibirije. Kadar čujemo o velikanskih planotah Sibirije, se nehote porodi misel na silne snežne zamete, divje zveri, jetnike, pregnance in one naše fante, ki so jo spoznali kot vojni ujetniki. Da pa se po teh sanjavih planjavah oznanjuje evangelij, na to navadno ne mislimo. In vendar žive tamkaj tisoče katoličanov, za katere mati sv. Cerkev skrbi enako skrbno, kot to doživljamo na nas samih. Vsa azijska Rusija je spadala do leta 1921 v cerkvenem oziru pod nadškofijo Mohilew. Dne 21. decembra 1921 pa je sv. stolica ustanovila za obsežne dekanate: Omsk, Tomsk, Irkutsk, Wladiwostok in Taškent, ki združujejo blizu poldrug stotisoč katoličanov, samostojen apostolski vikariat. Leta 1922 je po naročilu sv. stolice škof Guébriant (ki stoluje v Cantonu na Kitajskem) posetil katoličane v takozvani republiki Daljnega vzhoda, t. j. pokrajini vzhodno od lepega Bajkalskega jezera. Iz njegovega poročila posnamemo, da prebiva v navedeni pokrajini nad 50.000 katoličanov, ponajveč Poljakov, Litavcev in tudi Nemcev. Poljaki so prišli v te kraje že l. 1863, ko so bili o priliki ustaje obsojeni v pregnanstvo. Posebno tolažilno je, da je katoliška duhovščina vključb raznim boljševiskim prekucijam ostala dolžnosti. Sedaj uživajo ti katoličani popolno svobodo v verskem oziru. — Še številnejši so katoličani v zahodno od Bajkalskega jezera ležečih pokrajinah. Tako šteje župnija Irkutsk 5000, Krasnojarsk 10.000, Tomsk 10.000, Barnaul 600, Omsk 10.200, Petropawlowsk 6000, Kustanaj 7000 (sami Nemci, ki imajo od l. 1910 lastnega nemškega duhovnika), Toboljsk 5000 katoličanov. — Velikanski sibirski vikariat je razdeljen v 33 župnij, v katerih deluje 442 duhovnikov. Številke same govore, kako življenje more imeti katoliški dušni pastir. On je neprestano na nogah; boreč se s snežnimi zameti in mrazom, obiskuje svoje vernike, raztresene po nepreglednih planjavah njegove župnije. — Pomanjkanju duhovnikov bo znatno odpomoglo semenišče za vzgojo katoliških duhovnikov v Vladiwostoku, ki je šele pred kratkim ustanovljeno. — Odpor s strani oblasti doslej ni dopuščal nikaškega misijonskega delovanja med poganskimi sibirskimi rodovi. V novejšem času pa poskuša več misijonskih družb dobiti možnost oznanjevanja evangelija tudi med temi.

Iz Indijskih misijonov. Škofija Tutikorin na skrajnem jugu Indijskega polotoka je dobila v letu 1923 škofa-domačina. Ta dogodek bo mejnik v zgodovini indijskih misijonov. Prvič v novejši zgodovini je tu, da je staro škofijo v pretežno poganski deželi dobil domačin. Zelja, ki jo je izrekel veliki Leon XIII. leta 1894: »Tvoji sinovi, Indija, naj ti posredujejo izveličanje«, se je pričela izpolnjevati. — Istega dne 12. junija 1923 je sv. stolica razdelila škofijo Mangalore na zahodni obali v dve škofiji. V Mangalore je več duhovnikov domačinov kot tujcev, v tej škofiji uspevajo lepo razni redovi, zlasti karmeličanski. Tu je tudi mogoče prvič, da so bele sestre pokorne predstojnicam, ki so domačinke. Razmerje med redovnim in svetnim duhovništvom je tu silno pristrčno. Jezuiti, zlasti Italijani, ki so s škofom Pavlom Perini S. J. največ pripomogli do razcvita duhovnega življenja v Mangalore, so se nesebično umaknili v južni del sedaj novo ustanovljene škofije Calicut, kjer bo treba povsem znova pričeti.

Katoliška univerza v Jeruzalemu. Novemu latinskeemu patrijarhu Alojziju Barlassima se je posrečilo s pomočjo Družbe sv. Pavla, ki jo je ustanovil pred nekaj leti milanski kardinal Ferrari, ustvariti novo katoliško univerzo v Jeruzalemu. Univerza ima štiri fakultete: filološko, pravno, medicinsko in tehnično; zlasti arhitekturo bodo gojili in turško pravo. Poleg rednih predavanj so otvorili tudi večerne kurze. Neobvezna in pristopna vsem sluša-

teljem so predavanja iz filozofije, umetnosti in zgodovine. Slušatelji so lahko tudi drugoverci. Rektor je Arabec. — Die Kath. Miss. 1923, II. zv., str. 32—34.

Misijonska križarska vojska ameriških dijakov. Pod geslom »Za obrambo križa« se je zbralo 1500 zastopnikov dijaške misijonske križarske vojske iz 40 držav Severnoameriške Unije lansko leto. Na dnevnem redu je bila poglobitev organizacije. To dijaško misijonsko gibanje je staro komaj šest let in šteje 360.000 članov. — Die Kath. Miss. 1923-24, zv. I, str. 22.

Dr. Vinko Šarabon:

Zgodovinske anekdote.

(Dalje).

Veliko bolj prebrisan je bil pa najslavnejši moder- ni angleški pripovedovalec in opisovalec narave Rudyard Kipling. »Kipling je najbolj znana osebnost med sodobnimi pisatelji vsega sveta; v vsaki stvari, ki se je lotil, je prvovrsten.« Ni čudno, da tudi njemu nabitratelji podpisov nedajo miru. Leta 1923 je dobil iz Chicago v Ameriki tole pismo: »Ljubi mojster! Slišal sem, da zahtevate za vsako besedo, ki jo zapišete, en dolar. Imam pisma vseh slavnih pisateljev in bi imel rad tudi Vaš podpis. Pošiljam Vam pet dolarjev in Vas prosim, da mi pišete kakšno kratko poročilo.«

Kipling mu je takoj odgovoril in je napisal tole poročilo: »Pošiljam Vam svoje pozdrave. Vdani« Več pa ni mogel napisati, ker mu je Amerikanec poslal samo pet dolarjev.

Za one, ki ploskajo.

Pri »avtografi« beremo, koliko je zahteval angleški pesnik Southey za razne vrste podpisov. Nekaj podobnega je objavil Viktor Conailhac v Parizu; napravil je zelo zanimiv in zabaven cenik onih, ki ploskajo. Glasi se:

Navaden pozdrav	5 frankov*
Ojačen pozdrav	15 «
Trikratni pozdrav	20 «
Poklic na oder	25 «
Neomljeni poklici na oder	50 «
Pritrjevalno mrmranje	15 «
Rezanje	5 «
Smejanje	5 «
Neprišiljeno smejanje	10 «
Vzkliki: kako komično, kako za-	
bavno, kako lepo	15 «

Ko gre občinstvo iz gledališča, sliši vzklike: »To je bilo lepo. To je bila družba, Bolje so igrali kakor tam ali tam«. Za vse to se mora posebej plačati in so za to tudi posebni ceniki.

*) Seveda predvojnih.

Strašna obsodba.

Rus F. Sologub je zapisal o času, ko so na Ruskem vladali boljševiki, sledeče besede.

Bil je nekoč mrlič. sprehajal se je po pokopališču, rezal se in vesel je bil.

Drugi mrtveci so ga karali: »Zakaj ne ležiš kakor mi? Pričakuj poslednjo sodbo. Bodi miren in kesaj se svojih grehov.«

A mrtvec je rekel: »Me nič ne skrbi. Se nič ne bojim.«

Pa mu pravijo: »Če si na zemlji grešil, vse bo prišlo na dan; prišel boš v pekel, v sedmeri ogenj, padel boš v vrela smolo, trpel boš tisočere bolečine, vse večne čase. In vrati se bodo veselili.«

A mrtvec se je smejal in je rekel: Vse to, kar mi pripovedujete, me nič ne straši. Doživel sem strašnejše dogodke: prihajam iz dežele Rusov.«

Ob smrti Washingtona.

Prvi ameriški predsednik Washington je umrl leta 1799. Bil je velikan po duhu. Drugi velikan po duhu, Napoleon, je ob sporočilu o njegovi smrti dal svoji armadi sledeče dnevno povelje:

»Washingtona ni več! Boril se je proti trinoštvu in je utrdil prostost svoje domovine. Spomin nanj bo ostal francoskemu narodu in vsem prostim možem obeh svetov vedno drag; posebno pa še francoskim vojakom, ki so se tako kakor on in kakor ameriški vojaki borili za prostost in enakost. Prvi konzul — Napoleon — zapoveduje zato, da morajo biti vse zastave francoske republike dvanajst dni odete v črni pajčolan.«

(Dalje prihodnjic).

Ali sem že obnovil naročnino?

